

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖLLE

ASIA Lausunto koskien Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöä
LVM/1353/03/2011

LAUSUNNON ANTAJA

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK), Helsinki

TTVK kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

LAUSUNTO

Johdanto

Käynnissä oleva tietoyhteiskuntakaaren valmistelutyö on merkittävä ja tärkeä hanke, joka osaltaan edistää ja tukee luovien alojen mahdollisuuksia yhä parempien, laillisten digitaalisten kulttuuripalveluiden synnyttämiseen kuluttajille.

Luovan alan kannalta uuden tietoyhteiskuntakaaren tulee varmistaa, että jatkossakin tietoverkoissa tehtyjä tekijänoikeusloukkauksia voidaan tutkia, selvittää ja estää tehokkaasti.

Tulevan hallituksen esityksen osalta Liikenne- ja viestintäministeriön tulee selvittää tilanne koskien opetus- ja kulttuuriministeriössä selvityksen alla olevia lainsäädäntöratkaisuja koskien ns. huomautuskirjemallia sekä EU:n ulkopuolella sijaitsevien ja/tai omistajatietonsa salaavien, selkeästi laittomien piraattipalveluiden käytön estoa tuomioistuimen internetpalvelun tarjoajille antamin määräysten perusteelle.

Yksityiskohtaiset kommentit

110 §

Käyttäjän oikeus valita internetin palvelujen tarjoaja

On hyvä, että säädöksen 1 momentin 2 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 130) mainitaan nimenomaisesti tekijänoikeuslainsäädännön perusteella annettavat viranomaisen tai tuomioistuimen päätökset. Maininta on omiaan lisäämään oikeusvarmuutta.

Selkeästi laittomiin, tekijänoikeuksia loukkaaviin palveluihin tulee vastaisuudessakin voida puuttua tuomioistuimen tekijänoikeuslain (60a - 60d §) säännösten perusteella internetpalvelun tarjoajiaan kohdistettavilla keskeyttämismääräyksillä.

Jo annetut lainvoimaiset määräykset ovat osoittaneet tehokkaiksi ja myös kustannuksiltaan operaattoreille kohtuullisiksi. Kolmen suurimman kotimaisen operaattorin, Elisan, TeliaSoneran ja Dna:n suorittamien estojen seurauksena maailman suurimman piraattipalvelun; The Pirate Bayn suomalaisten käyttäjien määrä on vuoden sisällä laskenut 73%, yli 700 000 käyttäjästä alle 200 000 käyttäjään.

Säännöstä on kuitenkin syytä tarkentaa siten, että pykälän toinen momentti, joka kuuluu: ”*Interne-*

tyhteyspalvelun käytön rajoitukset eivät saa olla sellaisia, jotka rajoittavat palvelun tarkoituksenmukaista käyttöä”, siirretään osaksi pykälän kolmatta momenttia.

Ehdotamme, että pykälän toinen ja kolmas momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti (lisäykset **lihavoitteina** ja poistot yliviivauksina):

Internetyhteyspalvelun käytön rajoitukset eivät saa olla sellaisia, jotka rajoittavat palvelun tarkoituksenmukaista käyttöä.

Edellä 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettut rajoitukset eivät saa:

1) rajoittaa palvelun tarkoituksenmukaista käyttöä.

21) estää tilaajan mahdollisuutta käyttää haluamiaan sovelluksia ja palveluja;

32) hidastaa kohtuuttomasti internetyhteyspalvelun liikennettä.

On selvää, että toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksiin perustuvien rajoitusten tulee voida rajoittaa palvelun sinänsä ”tarkoituksenmukaista” käyttöä.

Tilanteessa, missä palvelun tarkoituksenmukainen käyttö on voimassa olevan tekijänoikeuslain säännösten vastaista ja jossa tuomioistuin perusteellisen intressipunninnan jälkeen velvoittaa palvelun tarjoajaa rajoittamaan palvelun käyttöä, on selvää, että rajoitukset kohdistuvat nimenomaisesti palvelun tarkoituksenmukaiseen ja laittomaan käyttöön.

Olisikin väärin ja esityksen tarkoituksen vastaista rajoittaa tuomioistuimien ja viranomaisten mahdollisuuksia puuttua palveluiden tarjoamiseen ja käyttöön asian vaatimassa laajuudessa ja tavoin. Tämän vuoksi on tarpeen, että nykyisen pykälän 2. momentissa säädetty yleinen rajoitus rajataan koskemaan vain 1. momentin 1 ja 4 kohdassa määriteltyjä tilanteita.

137 §

Viestin ja välitystietojen luottamuksellisuus

Ehdotamme, että kolmas momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti:

*Muita sähköisiä viestejä ja välitystietoja saa käsitellä viestinnän osapuolen suostumuksella, **viranomaisen tai tuomioistuimen päätökseen perustuen tai jos laissa niin säädetään.***

Viestinnän välittäjän tulee voida käsitellä välitystietoja silloin, kun tuomioistuin on tekijänoikeuslain 60 a §:n perusteella veloittanut palvelun tarjoajan luovuttamaan oikeudenhaltijalle teleliittymän haltijan yhteistiedot. Selkeyden vuoksi ja väärinkäsitysten välttämiseksi, on syytä mainita säädöstasolla myös kyseinen peruste välitystietojen käsittelyoikeudelle.

144 §

Käsittely väärinkäyttötapauksissa

Ehdotamme lakiehdotuksen 144 §:n perusteluita selvennettäväksi niin, että perusteluissa tarkemmin määritellään väärinkäytöstilanteet, joihin liittyen välitystietojen käsittely on sallittua.

Perusteluissa olisi erityisesti mainittava, että immateriaalioikeuksilla suojattujen sisältöjen jakelu tietoverkoissa on pykälässä tarkoitettua väärinkäyttöä. Välitystietojen käsittely välittäjän toimesta tietoverkoissa tapahtuvien immateriaalioikeuksien loukkausten havaitsemiseksi, estämiseksi ja selvittämiseksi olisi siten yksiselitteisesti sallittua. Selvennys mahdollistaisi mm. huomautuskirjeiden lähettämisen teleoperaattoreiden toimesta niille asiakkailleen, joiden on havaittu levittävän tekijänoikeudella suojattua materiaalia tietoverkoissa. Pykälä ei muodosta velvoitetta teleoperaattoreille puuttua väärinkäyttöön (mukaan lukien immateriaalioikeuksien loukkauksiin), mutta se mahdollistaisi sen, että osapuolet voisivat vapaaehtoisesti sopia vaihtoehtoisista menettelyistä tietoverkoissa tapahtuvien oikeudenloukkausten vähentämiseksi.

Ehdotamme, että perustelut muutetaan kuulumaan seuraavasti:

*Käsittely väärinkäytöstapauksissa. Ehdotettu pykälä vastaa **pääosin** sähköisen viestinnän tietosuojalain 13 §:ää sellaisena kuin se oli tarkoitettu HE 125/2003 vp. Säätelystä ehdotetaan kumottavaksi voimassa olevan lain 13 a-k §. Pakkokeinolain 10 luvun 6 §:n muutos (voimaan 1.1.2014), jossa esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa rikoksesta epäillyn hallussa olevan tai oletettavasti muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen televalvontaan, kun epäiltyä on syytä epäillä muun muassa teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (muun muassa yrityssalaisuuden rikkominen), poistaa erityissääntelyn tarpeellisuuden. Kun 13 a-k § säädettiin, perusteena säännösten välttämättömyydelle oli, että esitutkintaviranomaisella ei ollut mahdollisuutta saada yrityssalaisuusvuototapauksissa epäillyn tunnistamistietoja (välitystietoja) esitutkintaan. Voimassa olevat säännökset käsittävät myös ns. tunnistamistietojen (välitystietojen) käsittelyn luvattoman käytön ja muissa väärinkäytöstapauksissa ~~tapa~~tapauksissa. Pykälässä tarkoitettuja väärinkäytöstilanteita, joiden perusteella välitystietojen käsittely olisi sallittua, ovat myös tietoverkoissa tapahtuvat immateriaalioikeuksien loukkaukset. Käytännössä tunnistamistietojen (välitystietojen) käsittely luvattoman käytön ja tietoturvaa vaarantavissa tilanteissa on äärimmäisen hankalaa erottaa toisistaan.*

147 §

Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten

Säädöksen mukaan sen perusteella säilytettävien tietojen käyttäminen on mahdollista ainoastaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten tai teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdyn rikoksen estämiseksi, tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkin-

taan saattamiseksi.

Käsityksemme mukaan on perusteltua, että kyseisen säännöksen perusteella säilytettäviä tietoja tulee voida luovuttaa myös tekijänoikeudenhaltijoille. Tekijänoikeuslain 60 a §:n mukaisissa tapauksissa määräyksen internetpalvelun tarjoajalla antaa aina viranomainen; tuomioistuim. Käytännössä on ilmennyt tapauksia, joissa palvelun tarjoajalla ei ole ollut tunnistamistietoja tallella muuta kuin luonnoksen 147 § mukaisia tarpeita varten.

Kyseistä säännös tulee muuttaa seuraavasti:

*Sen estämättä, mitä tässä osassa säädetään välitystietojen käsittelystä, teletoimintailmoituksen antamiseen velvollisen, sisäasianministeriö erikseen nimeämän yrityksen (säilytysvelvollinen yritys) on huolehdittava jäljempänä säädetyn edellytyksin, että yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/24/EY 5 artiklassa tarkoitetut tiedot säilytetään 12 kuukauden ajan viestinnän päivämäärästä. Näitä tietoja saa käyttää, **mukaan lukien tietojen luovuttaminen, ei-noastaan** pakkokeinoin (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten tai teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdyn rikoksen estämiseksi, tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi. **Tietoja saa käyttää edellä mainituin tavoin myös kaikissa niissä tapauksissa, joissa tuomioistuim on määrännyt tiedot luovutettaviksi.***

On välttämätöntä, että oikeudenhaltijoilla on jatkossakin mahdollisuus puuttua tietoverkoissa tehtyihin selviin oikeudenloukkauksiin myös muulla tavoin kuin rikosoikeudelliseen menettelyyn turvaamalla. Tässä tarkoituksessa palvelun tarjoajat sekä välitystietojen säilytys, käsittely ja saatavuus ovat avainasemassa. Käsillä oleva tietoyhteiskuntakaaren uudistustyön tulisi osaltaan kehittää järkeviä käytäntöjä vakavan ja laajan tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan vähentämiseksi.

Tietoyhteiskuntakaaren tulee varmistaa, että oikeudenhaltijoiden voimassa olevat oikeussuojakeinot täyttyisivät myös vastaisuudessa ja että tarpeelliset välitystiedot ovat saatavilla vähintään 12 kuukauden ajan.

Helsingissä toukokuun 13 päivänä 2013

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry

Antti Kotilainen
Toiminnanjohtaja

TTVK on voittoa tavoittelematon aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on tekijänoikeuslakiin perustuvien oikeuksien valvonta ja tekijänoikeusloukkausten ehkäisy Suomessa. TTVK järjestää myös yleistä tekijänoikeudellista tiedotus- ja koulutustoimintaa. TTVK:n jäseniä ovat Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry, Kopiosto ry, Suomen elokuvatoimistojen liitto - Finlands filmbyråes förbund ry, Suomen elokuvatuottajien keskusliitto - Centralförbundet för Finlands filmproducenter ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Musiikkituottajat - IFPI Finland ry, Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Av-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry, Suomen audiovisuaalisten alan tuottajat - SATU ry, Säveltäjät ja Sanoittajat ELVIS ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Sanasto ry, Suomen Kustannusyhdistys ry, Yleisradio Oy, MTV Oy, Sanoma Entertainment Finland Oy